

TOPRAK ALTINDAKİ MÜTTEFİKLER

yazı: METE MİSİRLİOĞLU*

Ş ÜPHESİZ, İNSANLARIN gö-
zünde bütün canlılar eşit oran-
da sevimli ya da çekici değil.
Yılanlardan ya da timsahlardan çoğu
kişi korkarken pandalar, hemen herkes
için sevimli hayvanlar. Kaplan, aslan,
leopar ya da kartal gibi canlılarsa kariz-
matik ve güçleriyle hayranlık uyandır-
yor, birçok doğa koruma programının
yüzü oluyorlar. Toprak solucanlarıysa
ne sevimli ne de karizmatik. Herhangi
bir etkinliğin yüzü olmaları da mümkün
değil. İlgî çekmeyen bu canlılar aslında
gezegenimizin tarihindeki en etkili or-
ganizmalar sıralamasında insanların ya
da dinazorların bile üstünde yer alıyor.
King's College London'da araştırmacı
Sarah Johnson, Earth'da yayınlanan
makalesinde toprak solucanlarının
önemine dikkat çekiyor.

Çevrebilimciler, toprağın fiziksel,
kimyasal ve biyolojik özelliklerini büyük
oranda etkileyen solucanları, anahtar
tür (keystone species) olarak görüyor.
Protein bakımından zengin olan solu-

© TIEN BURULTAY

canlar doğada önemli bir besin kaynağı
başta kuşlar ve memeliler olmak üzere
birçok hayvanın besinini oluşturuyor.

Solucanlar, geridönüşümcü canlılar.
Toprakta sürekli yeme ve dışkılama
faaliyetiyle organik maddeyi parçalı-
yorlar. Her solucan günde vücut ağır-
lığının yaklaşık bir buçuk katı dışkı
üretiyor ve bu sayede toprağı doğal
yollarla gübreleme konusunda önemli
rol oynuyor. Solucan dışkısı bitkiler
için yararlı olan besinler ve bakterilerle
doludur. Bazı çalışmalar solucan
dışkılarındaki besin miktarının normal
topraktakinin beş katı olduğunu
gösteriyor. Bu nedenle tarım verimini
büyük oranda artırıyorlar.

Topraksolucanları aslında toprak mü-
hendisleri. Hareket ettikçe toprağı yu-
muşatıp karıştırıyor. Yani doğal yollarla
toprağı havalandırıp drene ediyorlar. Bu
da toprağı hem daha verimli hale geti-
riyor hem de yüzey akışını ve erozyonu
önlemeye yardımcı oluyor. Ayrıca bu
canlılar, toprak sağlığı ve toksisitesi
konusunda da belirleyici rol üstleniyor.
Pestisit kalıntıları veya ağır metaller
(çinko, kurşun vb) gibi toprak kirleticilerine
karşı çok hassaslar. Ne yazık ki
tarım arazisi açmak için ormanların yok
edilmesinden fazlasıyla etkileniyorlar.
Yani solucanlar arazi kullanım planla-
ması ve kirleticilerin etkisini değerlen-
dirmek için araç olabilecek belirleyici
(biyo-monitör) organizmalar. Ayrıca
zarar görmüş, verimsiz toprakların iyi-

**Toprağın verimliliği ve bitki üretimi üzerinde
önemli etkiye sahip topraksolucanlar,
ekolojik tarımın en önemli unsurlarından.**

leştirilmesine yardımcı oluyor ve özel-
likle insan kaynaklı sorunlara çözüm
sağlayabiliyorlar. Yapılan araştırmalar,
solucanların, kurşun gibi zehirli ağır
metallerle kirlenmiş arazileri temizle-
meye yardımcı olabileceğini gösteriyor.

Son yıllardaki birçok çalışma, solu-
canların bozulmuş toprakların resto-
rasyonunu hızlandırdığını gösterirken
toprağın yanlış kullanımı nedeniyle solu-
can çeşitliliğinin azalmasının toprak
verimliliği, su drenajı ve toprak eroz-
yonu üzerinde nasıl önemli ve olumsuz
bir etkisi olduğunu ortaya koyuyor.

İklim değişikliği ve insan kaynaklı so-
runlar, gezegenimizin sahip olduğu bi-
yo-çeşitliliğin hızlı şekilde kaybedilme-
sine neden oluyor. Büyük ve karizmatik
canlılar için önlemler alınıyor. Fakat
çok ilgimizi çekmeyen ancak kaybet-
mememiz gereken toprak solucanları
ve diğer küçük omurgasız hayvanlar-
la ilgili kaygı taşınmıyor. Solucanları
olmayan bir dünya bizler için daha az
yemek, daha fazla kirlilik ve daha fazla
sel demek. Topraklarımızdan yok ol-
maları halinde hayatın çok hızlı şekilde
değişebileceği hatta zamanla ortadan
kaybolabileceği öngörüülüyor.

*PROF. DR. METE MİSİRLİOĞLU
EKİŞİNEKİ DOKUZAYDIN ÜNİVERSİTESİ
FEN - EĞİTİM FAKÜLTESİ

SOKU ZAMANIN KENTİ

Los Angeles antik yerleşimi
romantik İran tasavvufi şiresi
sarımsak içinde yer alıyor.

İKİ DÜNYA ARASINDA

James Cook, bundan
250 yıl önce dünyayı dolaşarak
tarihi keşiflere imza attı.

GÖKYÜZÜNDEN SON HABERLER

Yıldızlararası yolculuk eden
bir göktaşı, Güneş'e en yakın
araç, yeni bir kuyruklu yıldız...

2019
TAKVİMİ
HEDİYE

YERYÜZÜ
DERGİSİ

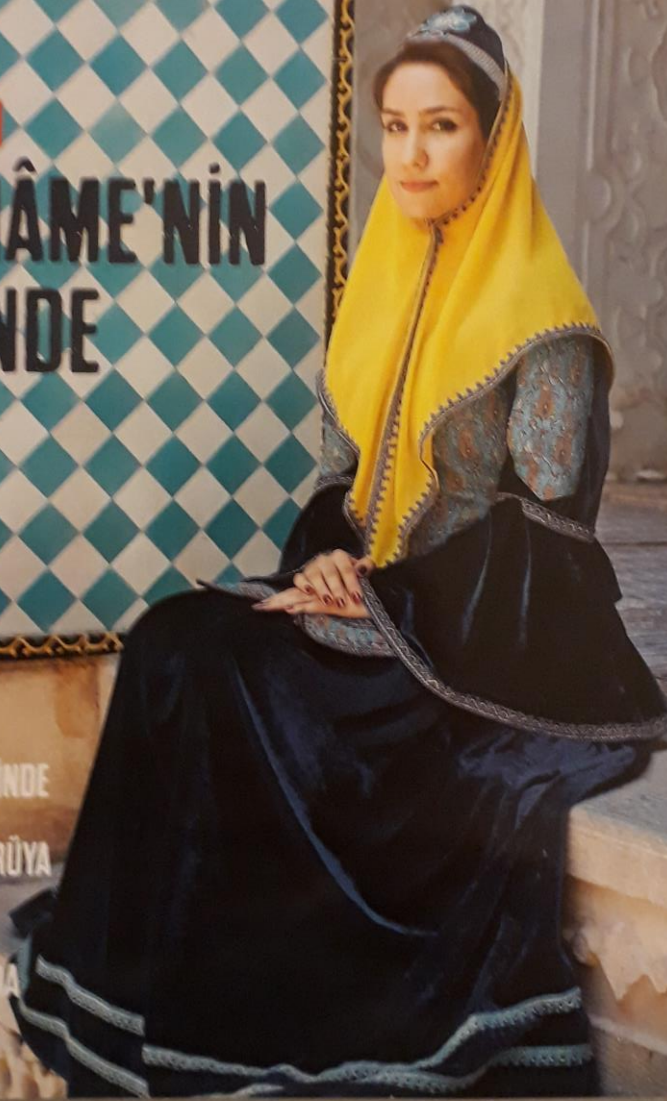
MAGMA

İRAN ŞEHNÂME'NİN PEŞİNDE

ALADAĞLAR
ÜRKEKLİĞİN İZİNDE

GÜREK
YARIM KALAN RÜYA

EVİM NOLU
EKVADOR'DAN
GALAPAGOSLARA

ISSN 2148-7787
facebook/twitter: magmadergisi
www.magmadergisi.com

SAYI

43

ARALIK

2018

14 TL

15 TL

16 TL

17 TL

18 TL

19 TL

20 TL

21 TL

22 TL

23 TL

24 TL

25 TL

26 TL

27 TL

28 TL

29 TL

30 TL

31 TL

32 TL

33 TL

34 TL

35 TL